

Такий етап розвитку формує відповідальність за власне життя та навколишній простір відповідно до Законів Всесвіту. Практична реалізація вказаного підходу успішно є продемонстрованою діяльністю родових садиб та родових поселень України. Практика публічного управління, мислення та діяльність крізь призму розуміння єдності себе та світу, взаємообумовленості та взаємовпливу людства як частини Всесвіту, діяльність відповідно до довгострокових інтересів себе та планети, опіка отою чого простору поєднані з принципом невтручання (дозволити іншому розвиватися за власною програмою самостійно), компенсація можливої шкоди, створення умов для розвитку себе й навколишніх структур.

Перелік посилань:

1. Вернадський В. І. *Біосфера та ноосфера* / В. І. Вернадський. – М.: Айрис-прес, 2004. – 576 с.
2. *Ноосферна освіта: науково-методологічні основи і вітчизняна практика: навч.-метод. посіб.* / [Г. В. Курмишев, Н. В. Маслова, М. С. Гончаренко та ін.] / за наук. ред. Г. В. Курмишева. – Житомир: Рута, 2017. – 148 с.
3. *Родова садиба: економіка, технології, комунікації, екологія: [навч. посіб.].* / М. Л. Васильєв, Г. І. Грабар, С. В. Молодецька, М. Ф. Плотнікова. – Житомир: Рута, 2017. – 272 с.
4. Васильєв М. Л. *Перспективи розвитку сільських територій та Концепція «Родової садиви»: соціально-екологічний аспект* / М. Л. Васильєв, М. Ф. Плотнікова // *Вісник ЖНАЕУ*. – 2014. – № 2, Т. 4, ч. II. – С. 412–423.

ПРОБЛЕМА ФІНАНСОВОЇ ГРАМОТНОСТІ НАСЕЛЕННЯ В КОНТЕКСТІ ПОДОЛАННЯ НАСЛІДКІВ ВІЙСЬКОВОГО КОНФЛІКТУ

*А.Ю. Полчанов, канд. екон. наук, доцент
Житомирський державний технологічний університет*

Частка населення України, що мають вищу освіту, є дуже високою і відповідно до звіту «QS Higher Education System Strength Rankings» [5] за якістю вищої освіти наша держава посідає 45 місце в світі. Незважаючи на це протягом останніх років досить часто можна спостерігати маніпулювання суспільною думкою, шахрайські дії з боку представників ринку та появу фінансових пірамід. В напрямі виявлення неправдивої інформації або маніпуляцій у виступах представників вітчизняної політичної еліти слід відмітити діяльність проекту «VoxCheck» [6], в той же час подібних ініціатив у сфері фінансових послуг поки що не має.

Ініційовані зміни в системі освіти можуть позитивно вплинути на рівень фінансової грамотності, традицію та культуру використання фінансових послуг в майбутньому, але ці трансформації, напевно, оминуть дорослу частину населення, що зараз приймає ключові рішення на рівні домогосподарств, суб'єктів господарювання, органах влади, і залишатиметься такою у найближчі роки. На нашу думку, в таких умовах досить перспективною є популяризація самоосвіти. Враховуючи розвиток інноваційних підходів до навчального процесу та поширеність Інтернету в Україні, особливої уваги заслуговують проекти масових відкритих онлайн-курсів фінансового спрямування. Поряд з поширенням курсів від повідних світових платформи Coursera, Udacity, Udemy, слід відмітити успіх вітчизняного курсу «Фінансовий менеджмент» від «Prometheus» [3].

Нові виклики для української економіки, зумовлені наслідками військового конфлікту, формують попит на фахівців, що володіють високим рівнем кваліфікації, знанням у сфері регіональної економіки, фінансів, економіки, а також досвідом виконання складних задач та командної роботи. Як же зазначалось у попередніх публікаціях [2], окрім можливості обов'язкового вивчення основ постконфліктної економіки (як самостійної дисципліни або окремого модулю у складі інших курсів), у відповідь дефіцит подібних спеціалістів знайшов відображення у відкритті нової спеціалізації «Управління відновленням територій та регіональним розвитком» у Донецькому національному університеті [4].

За результатами детального вивчення оприлюдненого профілю зазначеної освітньої програми [1] виявлено, що акцент робиться на використанні механізму інформаційних технологій в різних сферах публічного адміністрування, розробці та застосуванні інструментів для аналізу політики та організаційних форм залучення громадськості до прийняття рішень, володінні законодавчої бази з питань регулювання розвитку територій та децентралізації влади, вмінні застосовувати брендинговий інструментарій в управлінні розвитком територій, а також знанні цілей, засобів, методів проведення аудиту територій. В той же час не достатньо уваги приділяється фінансово-економічному блоку, зокрема основам бюджетного фінансування, грантової діяльності, а також використання інноваційних форм фінансування, що виникли в результаті впливу інформаційних технологій на фінансову діяльність, зокрема перспектив використання краудфандингу та можливостей залучення коштів за допомогою ICO (Initial coin offering).

В цілому підвищення фінансової грамотності населення через розвиток вищої освіти та самоосвіти має стати одним із важливих пріоритетів державної політики з подолання наслідків військового конфлікту.

Перелік посилань:

1. Магістр управління відновленням територій та регіональним розвитком за спеціальністю публічне управління та адміністрування [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.donnu.edu.ua/>
2. Полчанов А. Ю. Формування механізму постконфліктного відновлення національної економіки / А.Ю. Полчанов // Вісник ОНУ імені І.І. Мечникова, – 2017, – Т. 22. Вип. 6(59), – С. 65-70.
3. Результати курсу «Фінансовий менеджмент» – інфографіка [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://prometheus.org.ua/finmap_info/
4. Створення нової спеціальності з постконфліктного врегулювання 2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://news.donnu.edu.ua/uk-ua/Pages/Stvorennnya-novo%D1%97-spets%D1%96al'nost%D1%96-z-postkonfl%D1%96ktnogo-vregulyuvannya.aspx>
5. QS Higher Education System Strength Rankings [Electronic resource]. – Mode of access: <https://www.topuniversities.com/system-strength-rankings/2016>
6. VoxCheck [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://voxukraine.org/longreads/lie-theory/index-ua.html>

САМООЦІНКА ЯКОСТІ НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК ЕЛЕМЕНТ АКАДЕМІЧНОЇ АВТОНОМІЇ УНІВЕРСИТЕТУ

О.В. Раєвська, д-р екон. наук, професор

В.І. Дериховська, канд. екон. наук

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

Автономія університетів – це пріоритетний напрямок реформування, розвитку та модернізації вітчизняної системи вищої освіти, вона виступає дієвим інструментом підвищення якості надання освітніх послуг та наукової діяльності закладів вищої освіти (ЗВО), підґрунтям для їх ефективного функціонування, цілковитого задоволення потреб національної економіки та зростання іміджевої привабливості та конкурентоспроможності вітчизняних ЗВО у міжнародному освітньо-науковому просторі.

Повноцінна університетська автономія вимагає раціонального балансу між свободами, правами та відповідальністю ЗВО щодо вибору власної стратегії організаційного, академічного, фінансового і кадрового розвитку, з одного боку, та високий рівень відповідальності за якість наукових досліджень та освітніх послуг – з іншого. До того ж, відповідальність ЗВО супроводжується зростанням рівня довіри та прозорості перед громадськістю та суспільством. Так одними з найпоширеніших моделей відповідальності автономних університетів нині є модель грантової діяльності та модель самооцінювання закладами вищої освіти власної діяльності [1, 2]. Впровадження та реалізація цих моделей передбачає звітність та прозорість діяльності університету щодо ефективності використання матеріальних, фінансових і кадрових ресурсів, якості надання освітніх чи наукових послуг.

Оскільки необхідною умовою підтримки та розвитку конкурентоспроможності ЗВО є розвиток його наукової діяльності, адже саме наукові дослідження є рушійною силою вищої освіти, інтеграція наукових та освітніх процесів обумовлює швидке впровадження результатів наукових досліджень в освітній процес та практичну діяльність, вважаємо доцільним розгляд самооцінки якості наукової діяльності як ключового елементу академічної автономії.

Академічна автономія не тільки визначає якість освіти, але й передбачає свободу вибору цілей, напрямків та методів наукової досліджень, пріоритетність впровадження інновацій у наукову діяльність ЗВО [3, 4]. Зважаючи на це, актуальним уявляється дослідження процесів, пов'язаних з кількісним та якісним оцінюванням науково-інноваційної діяльності ЗВО.

Самооцінка якості наукової діяльності ЗВО являє собою складноструктурований багаторівневий процес дослідження ефективності її реалізації за допомогою системи науково обґрунтованих інструментів, та результати якого є підґрунтям для удосконалення та розширення наукової активності закладу, забезпечення високого рівня його ефективності та конкуренто-спроможності.

Загальною метою проведення самооцінки якості наукової активності ЗВО є формування рейтингу якості науково-дослідної, науково-технічної та інноваційної діяльності в розрізі організаційних рівнів ЗВО та розробка і обґрунтування управлінських рішень щодо її підвищення. Досягнення вказаної мети є можливим за допомогою реалізації в процесі самооцінки певних функцій, серед яких можна виокремити такі:

1) інформаційна – полягає в тому, що результати проведення самооцінки надають суб'єкту (тобто ЗВО) необхідне та достатнє інформаційне забезпечення обґрунтування управлінських рішень щодо досягнення та/або підтримки високого рівня якості науково-інноваційної діяльності закладу;

2) компаративна – завдяки тому, що процес самооцінки реалізується на відповідних рівнях організаційної структури ЗВО, це дозволяє проводити рейтингування якості наукової активності суб'єктів в межах виділеного рівня;